

Türk Dili ve Edebiyatı 9

Etkili Konuşma Örneği:

Müşamahalı Olunuz

MÜSAMAHALI OLUNUZ

Bu kural, konuşma sanatının başlıca kanunlarından biri olarak kabul edilmelidir. Karşılarındakinin fikrine saygı göstermeyen, onların söylediklerine kulak asmayan, düşüncelerini paylaşamayan kimselerle konuşmak, imkânsızdır.

Müsamahalı olmak ne demektir?

Herhalde, başkalarının fikirlerini yekten kabullenmek üzere kendi fikirlerimizden vazgeçmemiz demek değildir. Kişisel fikirlerimiz bizim kafamızın uzun bir düşünceden sonra vardığı birer sonuçtur; bunlar güneş altında olgunlaşmış meyveler gibidir; birçok incelemelerden sonra varılan kanaatlerdir. Binaenaleyh, sağlam temeller üzerine dayandığı sürece, kişisel fikirlerimizden fedakârlık etmemiz bahis konusu değildir. Başka türlü hareket etmek şahsiyetsizlik olur.

Konuşurken müsamahalı olmak, fikirlere "Boş ver!" diye aldırış etmemek değildir. Böyle bir ilgisizlik insana yakışmaz.

Müsamahalı olmak, bize hitap eden kimsenin söylediklerini, birtakım peşin hükümlere dayanarak, tartışmadan reddetmek değil, bu söylenenleri dinleyip tarafsız bir görüşle inceledikten sonra hüküm vermektir.

Meseleyi daha yakından ele alalım:

Başkasının fikirlerini hiç incelemeden neden reddedelim?

Neden bu fikirleri küçümseyerek karşılayalım? Onları savunmak kabil değil midir? Biraz olsun gerçek payı yok mudur bu sözlerde? Bize bunları söyleyen hiç de mi kafa yormadı acaba?

İnsanların zevkleri birbirine uymaz. (...) Belki o, kırmızıdan hoşlanır, siz yeşili seviyorsunuz? O belki Wagner'in (Wagna) müziğini beğeniyor, siz Mozart'ı (Mozart) tercih ediyorsunuz?

Zevkleri sizinkine uymuyor diye onu zevksizlik, kabalıkla mı itham edeceksiniz? Ona kızacak mısınız? Onun da sizin de beğendiğiniz şeylerin değerlerini takdir etmelisiniz. İşte fikir alanında da böyledir. İlk prensiplerin ve mutlak bazı gerçeklerin dışında, bütün nazariyeleri, hiç değilse kısmen ve nisbî bir şekilde, savunmak kabildir.

Esasen, mutlak dediğimiz gerçekler nadirdir. Vaktiyle ilmin değişmez diye kabul ettiği bazı nazariyeleri bile, bugünkü modern ilerleme yok etmiş, örneğin radyumun keşfi ve fizik alanındaki ilerlemeler, eski zamanlarda simyacılardan tahayyül ettikleri birçok şeyleri gerçekleştirmiş bulunuyor.

On yedinci yüzyılın sonunda "Eskiler ve Yeniler Kavgası" adı verilen bir mücadele olmuştur. Ben de gençliğimde, klasikleri tutanlarla romantiklere hayran olanlar arasında cereyan eden bir tartışmaya tanık olmuştum. Bazen şiddetli bir hal alan bu tartışmalar sonunda, her iki taraf bir anlaşmaya varmış olsalardı, herhalde mutlu sonuçlar elde edilirdi. Çünkü Victor Hugo'nun (Viktor Hügo) eserlerinde güzellikler olduğu gibi, Corneille (Korneil) ve Racine'in (Rasin) eserleri de bu güzelliklerden mahrum değildir. Hem yalnız çağdaş yazarların değil, klasik adını verdiğimiz eski yazarların da eserlerinde noksanlar, kusurlar olabilir. (...)

Bunun için, size hitap eden kimsenin düşüncelerini öyle dinleyip anlamadan reddetmeye kalkışmayınız. Onları inceleyiniz. Bakalım neler keşfedeceksiniz! Tabî bütün insanların düşüncelerinde olduğu gibi, iyi ve kötü taraflar olduğunu görecek, doğru ve yanlış noktaları fark edeceksiniz.

Öyleyse, kabul edilebilecek olanı açıkça kabul ediniz; geri kalan kısmını da nezaketle tartışınız. Delillerinizi ortaya koyunuz, fakat karşı tarafın delillerini de dinleyiniz. Mantık kurallarına uyarak muhakeme ediniz, yoksa hislerinize kapılarak değil.

Konuşma alanında bundan başka her türlü kural dürüştlüğe aykırıdır.

Konuştuğunuz kimsenin sözlerini müsamaha ile karşılamayı öğrendiğiniz zaman, herkes sizin sohbetinize hayran kalacaktır. Birtakım peşin yargılara, kişisel düşüncelere kapılarak, artık başkalarını kızdırmayacaksınız. Konuşmadan yepyeni bir zevk almaya başlayacaksınız, çünkü bu, artık bir çekişme değil; zevkli, hoş bir görüş karşılaşması olacaktır. Hem konuşmaya güzellik, çeşni veren şey de zaten bu görüş ayrılıkları, düşüncelerdeki çeşitlilik değil midir?

Başkasının söyledikleri sözlerde doğru olan tarafları kabul etmek hususunda zorluk çekmeyeceksiniz; konuştuğunuz bu insanlar da, size aynı şekilde davranacaklar, düşüncelerinizin gerçek olanlarını seve seve kabul edecekler ve sizi memnun edecekler, sevindireceklerdir. Bu suretle, her iki taraf da sosyal hayatın büyük kanununa uymuş olacak. Tabiat, insanlar arasında çeşit çeşit mizaçlar, zevkler ve düşünceler yapmış ki bütün bu tartışmalar sonunda insanlığın hayrına yarayacak fikirler doğsun.

Başkasının söyledikleri sözlerde doğru olan tarafları kabul etmek hususunda zorluk çekmeyeceksiniz; konuştuğunuz bu insanlar da, size aynı şekilde davranacaklar, düşüncelerinizin gerçek olanlarını seve seve kabul edecekler ve sizi memnun edecekler, sevindireceklerdir. Bu suretle, her iki taraf da sosyal hayatın büyük kanununa uymuş olacak. Tabiat, insanlar arasında çeşit çeşit mizaçlar, zevkler ve düşünceler yapmış ki bütün bu tartışmalar sonunda insanlığın hayrına yarayacak fikirler doğsun.

*Raymond De Saint Laurent (Riymun Dö San Lohon),
Konuşma Sanatı*